

Rada
Unii Europejskiej

Bruksela, 17 listopada 2020 r.
(OR. en)

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2020/0111 (NLE)

9971/20

LIMITE

CADREFIN 183
RESPR 45
POLGEN 126
FIN 515

AKTY USTAWODAWCZE I INNE INSTRUMENTY

Dotyczy: ROZPORZĄDZENIE RADY ustanawiające Instrument Unii Europejskiej
na rzecz Odbudowy w celu wsparcia odbudowy w następstwie kryzysu
związanego z COVID-19

ROZPORZĄDZENIE RADY (UE) 2020/...

z dnia ...

**ustanawiające Instrument Unii Europejskiej na rzecz Odbudowy
w celu wsparcia odbudowy w następstwie kryzysu związanego z COVID-19**

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 122,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W celu powstrzymania rozprzestrzeniania się choroby COVID-19 która w dniu 11 marca 2020 r. została uznana przez Światową Organizację Zdrowia za pandemię, państwa członkowskie podjęły szereg bezprecedensowych działań.
- (2) Bezprecedensowe działania, przedsięwzięte w odpowiedzi na wyjątkową sytuację spowodowaną COVID-19, będącą poza kontrolą państw członkowskich, spowodowały znaczące zaburzenia działalności gospodarczej, co z kolei pociągnęło za sobą gwałtowny spadek produktu krajowego brutto oraz znaczące konsekwencje w kontekście zatrudnienia, warunków socjalnych, ubóstwa i nierówności. Podjęte działania spowodowały w szczególności zakłócenia w łańcuchach dostaw i w produkcji, a także spowodowały nieobecności pracowników w miejscu pracy. Ponadto bardzo trudne lub niemożliwe stało się świadczenie wielu rodzajów usług. Jednocześnie spadł popyt konsumpcyjny. Wiele przedsiębiorstw doświadcza niedoborów płynności a ich wypłacalność jest zagrożona; rynki finansowe są natomiast bardzo chwiejne. Sytuacja szczególnie mocno dotknęła kluczowe sektory takie jak sektor turystyki i podróży. W szerszym ujęciu działania te spowodowały już lub spowodują poważne pogorszenie sytuacji finansowej wielu przedsiębiorstw w Unii.

- (3) Kryzys spowodowany COVID-19 szybko rozprzestrzenił się w Unii i w państwach trzecich. W 2020 r. przewiduje się gwałtowny spadek wzrostu gospodarczego w Unii. Ryzyka związane z odbudową są rozłożone bardzo nierówno pomiędzy poszczególnymi państwami członkowskimi, co zwiększa dysproporcje między krajowymi gospodarkami. Zagrożeniem dla jednolitego rynku jak również spójności społecznej i terytorialnej są: zróżnicowana zdolność fiskalna poszczególnych państw członkowskich do zapewnienia wsparcia finansowego tam, gdzie jest ono najbardziej potrzebne do celów odbudowy, a także rozbieżności w krajowych środkach.
- (4) Niezbędny jest kompleksowy zestaw działań na rzecz odbudowy gospodarki. Ten zestaw działań wymaga inwestycji publicznych i prywatnych o znacznej wartości, które trwale sprowadzą Unię na ścieżkę prowadzącą do zrównoważonej odbudowy gospodarki zwiększającej jej odporność, tworzenia miejsc pracy wysokiej jakości oraz naprawy bezpośrednich szkód spowodowanych kryzysem związanym z COVID-19, przy jednoczesnym wspieraniu zielonych i cyfrowych priorytetów Unii.
- (5) Wyjątkowa sytuacja spowodowana COVID-19, będąca poza kontrolą państw członkowskich, wymaga spójnego i jednolitego podejścia na szczeblu Unii. Aby zapobiec dalszemu pogarszaniu się sytuacji gospodarczej, sytuacji w zakresie zatrudnienia i spójności społecznej oraz aby pobudzić zrównoważoną odbudowę gospodarki zwiększającą jej odporność, należy wprowadzić wyjątkowy i skoordynowany program wsparcia gospodarczego i społecznego – w duchu solidarności między państwami członkowskimi – w szczególności dla tych państw członkowskich, które zostały szczególnie dotknięte kryzysem.

- (6) Niniejsze rozporządzenie stanowi wyjątkową reakcję na tymczasowe, lecz skrajne okoliczności, dlatego wsparcie udzielane w ramach tego rozporządzenia powinno być udostępniane jedynie w celu zaradzenia niekorzystnym skutkom gospodarczym kryzysu związanego z COVID-19 lub zaspokojenia pilnych potrzeb w zakresie finansowania w celu uniknięcia nawrotu kryzysu związanego z COVID-19.
- (7) Wsparcie udzielane w ramach instrumentu ustanowionego niniejszym rozporządzeniem (zwanego dalej „Instrumentem”) powinno w szczególności koncentrować się na działaniach służących odbudowie rynków pracy i ochrony socjalnej a także systemów opieki zdrowotnej, służących ponownemu ożywieniu potencjału zrównoważonego wzrostu gospodarczego i zatrudnienia, celem wzmocnienia spójności między państwami członkowskimi i wsparcia procesu ich transformacji ku zielonej i cyfrowej gospodarce, wsparcia przedsiębiorstw, które dotknęły skutki kryzysu związanego z COVID-19 – w szczególności małych i średnich przedsiębiorstw, a także zapewnienia wsparcia dla inwestycji w te rodzaje działalności, które mają podstawowe znaczenie dla wzmocnienia zrównoważonego wzrostu gospodarczego w Unii, w tym bezpośrednio inwestycje finansowe na rzecz przedsiębiorstw, działaniach w obszarze badań i innowacji w odpowiedzi na kryzys związany z COVID-19, celem tworzenia potencjału na szczeblu Unii celem wzmocnienia przyszłej gotowości na sytuacje kryzysowe, na rzecz utrzymania podejmowanych starań zapewniających sprawiedliwą transformację w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki oraz wspierania rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich w zaradzaniu skutkom kryzysu związanego z COVID-19.

- (8) Mając na względzie zagwarantowanie w całej Unii zrównoważonej odbudowy gospodarki zwiększającej jej odporność oraz ułatwienie wdrażania wsparcia gospodarczego, należy wykorzystać ustalone mechanizmy wydatkowania za pośrednictwem programów unijnych realizowanych na podstawie wieloletnich ram finansowych. Wsparcie, które ma być realizowane w ramach tych programów przyjmuje formę bezzwrotnego wsparcia, pożyczek oraz tworzenia rezerw na gwarancje budżetowe. Alokacja zasobów finansowych powinna odzwierciedlać zakres, w jakim programy te są w stanie przyczynić się do realizacji celów Instrumentu. Wkłady przeznaczone na te programy w ramach Instrumentu powinny być uzależnione od ścisłej zgodności z celami tego Instrumentu, które są powiązane ze wsparciem odbudowy w następstwie kryzysu związanego z COVID-19.

- (9) Ze względu na charakter działań podlegających finansowaniu, część kwot udostępnianych w ramach Instrumentu należy przeznaczyć na pożyczki dla państw członkowskich, a pozostała część kwot powinna stanowić zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel w rozumieniu art. 21 ust. 5 rozporządzenia (UE, Euratom) 2018/1046 Parlamentu Europejskiego i Rady¹ (zwanego dalej „rozporządzeniem finansowym”) oraz powinna być przez Unię wykorzystana na bezzwrotne wsparcie, wsparcie poprzez instrumenty finansowe lub tworzenie rezerw na gwarancje budżetowe i wydatki powiązane. W tym celu, jako część działań niezbędnych na mocy niniejszego rozporządzenia, należy przewidzieć możliwość, by art. 21 ust. 5 rozporządzenia finansowego obejmował przeznaczenie na określony cel – na mocy niniejszego rozporządzenia jako aktu podstawowego – części dochodów przewidzianych na mocy tymczasowego i wyjątkowego uprawnienia do zaciągania pożyczek określonego w decyzji Rady w sprawie systemu zasobów własnych Unii Europejskiej oraz uchylającej decyzję Rady 2014/335/UE, Euratom² .

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 (Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1).

² Decyzja Rady 2014/335/UE, Euratom z dnia 26 maja 2014 r. w sprawie systemu zasobów własnych Unii Europejskiej (Dz. U. L 168 z dnia 7.6.2014, s. 105).

- (10) Art. 12 ust. 4 lit. c) oraz art. 14 ust. 3 rozporządzenia finansowego mają zastosowanie do środków na zobowiązania i środków na płatności udostępnianych na mocy niniejszego rozporządzenia w odniesieniu do zewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel, jednak ze względu na terminy ustalone dla różnych rodzajów wsparcia, środki na zobowiązania wynikające z takich zewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel nie powinny być automatycznie przenoszone poza określone terminy końcowe, z wyjątkiem środków na zobowiązania niezbędnych do celów pomocy technicznej i administracyjnej służącej wdrożeniu działań określonych w Instrumencie.
- (11) Środki na zobowiązania przeznaczone na bezzwrotne wsparcie należy udostępniać automatycznie do dozwolonej kwoty. Należy skutecznie zarządzać płynnością, tak aby środki finansowe były pozyskiwane jedynie wtedy, gdy występuje konieczność wywiązania się z zaciągniętych zobowiązań prawnych za pośrednictwem odpowiednich środków na płatności.
- (12) Ze względu na znaczenie wykorzystania tych kwot w pierwszych latach wdrażania Instrumentu, należy dokonać przeglądu postępów prac nad wdrażaniem Instrumentu i wykorzystaniem przyznanego wsparcia zgodnie z niniejszym rozporządzeniem. W tym celu Komisja powinna przygotować sprawozdanie do dnia 31 października 2022 r.

- (13) Art. 135 ust. 2 Umowy o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej¹ stanowi, że zmiany w decyzji 2014/335/UE, Euratom (zwanej dalej „Umową o wystąpieniu”) przyjęte w dniu wejścia w życie tej Umowy o wystąpieniu lub po tej dacie nie mają zastosowania do Zjednoczonego Królestwa, o ile zmiany te mają wpływ na zobowiązania finansowe Zjednoczonego Królestwa. Wsparcie na podstawie niniejszego rozporządzenia oraz powiązane z nim zwiększenie pułapu zasobów własnych Unii miałyby wpływ na zobowiązania finansowe Zjednoczonego Królestwa. W art. 143 ust. 1 Umowy o wystąpieniu ogranicza się odpowiedzialność Zjednoczonego Królestwa z tytułu udziału w warunkowych zobowiązaniach finansowych Unii do warunkowych zobowiązań wynikających z operacji finansowych, w sprawie których Unia podjęła decyzję przed datą wejścia w życie Umowy o wystąpieniu. Wszelkie warunkowe zobowiązania finansowe Unii wynikające ze wsparcia na podstawie niniejszego rozporządzenia przypadająby po dacie wejścia w życie Umowy o wystąpieniu. Niniejsze rozporządzenie nie powinno mieć zatem zastosowania do Zjednoczonego Królestwa ani na jego terytorium,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

¹ Dz.U. L 29 z 31.1.2020, s. 7.

Artykuł 1

Przedmiot i zakres stosowania

1. W celu wsparcia odbudowy w następstwie kryzysu związanego z COVID-19, niniejsze rozporządzenie ustanawia Instrument Unii Europejskiej na rzecz Odbudowy (zwany dalej „Instrumentem”).
2. Wsparcie w ramach instrumentu służy w szczególności finansowaniu następujących działań podejmowanych w celu zaradzenia niekorzystnym skutkom gospodarczym kryzysu związanego z COVID-19 lub zaspokojeniu pilnych potrzeb w zakresie finansowania w celu uniknięcia nawrotu tego kryzysu:
 - a) działań na rzecz przywrócenia zatrudnienia i tworzenia miejsc pracy;
 - b) działań w formie reform i inwestycji służących ponownemu ożywieniu potencjału dla zrównoważonego wzrostu gospodarczego i zatrudnienia celem wzmocnienia spójności między państwami członkowskimi i zwiększenia ich odporności;
 - c) działań dla przedsiębiorstw, które dotknęły gospodarcze skutki kryzysu związanego z COVID-19– w szczególności działań na rzecz małych i średnich przedsiębiorstw, a także wsparcie dla inwestycji w te rodzaje działalności, które mają podstawowe znaczenie dla wzmocnienia zrównoważonego wzrostu gospodarczego w Unii, w tym bezpośrednio inwestycje finansowe w takie przedsiębiorstwa;
 - d) działań w obszarze badań i innowacji w odpowiedzi na kryzys związany z COVID-19;

- e) działań celem zwiększenia gotowości Unii na sytuacje kryzysowe oraz umożliwienia – w przypadku poważnej sytuacji kryzysowej – szybkiej i skutecznej odpowiedzi na szczeblu Unii; w tym działań obejmujących gromadzenie zapasów niezbędnych produktów oraz sprzętu medycznego, a także pozyskiwanie niezbędnych rozwiązań infrastrukturalnych na potrzeby szybkiego reagowania kryzysowego;
 - f) działań, których celem jest zapewnienie, aby kryzys związany z COVID-19 nie zagroził sprawiedliwej transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu;
 - g) działań służących zaradzeniu skutkom kryzysu związanego z COVID-19 dla rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich.
3. Działania, o których mowa w ust. 2, realizuje się w ramach konkretnych programów Unii oraz zgodnie z odpowiednimi unijnymi aktami ustanawiającymi zasady funkcjonowania tych programów, przy pełnym poszanowaniu celów Instrumentu. Działania te obejmują pomoc techniczną i administracyjną potrzebną do ich wdrożenia.

Artykuł 2

Finansowanie Instrumentu oraz alokacja środków finansowych

1. Instrument jest finansowany do wysokości kwoty 750 000 milionów EUR w cenach z 2018 r. na podstawie uprawnienia określonego w art. 5 decyzji w sprawie systemu zasobów własnych.

Na potrzeby realizacji w ramach konkretnych programów Unii, kwota, o której mowa w akapicie pierwszym jest dostosowywana na podstawie stałego deflatora w wysokości 2% rocznie. W przypadku środków na zobowiązania deflator ma zastosowanie do rat rocznych.

2. Kwotę, o której mowa w ust. 1, rozdziela się w następujący sposób:

- a) wsparcie do kwoty 384 400 milionów EUR w cenach z 2018 r. w formie bezzwrotnego wsparcia oraz wsparcia podlegającego zwrotowi za pośrednictwem instrumentów finansowych, przydzielone w sposób następujący:
 - (i) do kwoty 47 500 milionów EUR w cenach z 2018 r. na programy strukturalne i programy spójności w obrębie wieloletnich ram finansowych 2014–2020, podlegających wzmocnieniu do 2022 r., w tym wsparcie poprzez instrumenty finansowe;
 - (ii) do kwoty 312 500 milionów EUR w cenach z 2018 r. na program finansujący odbudowę i zwiększanie odporności gospodarczej i społecznej, za pośrednictwem wsparcia reform i inwestycji;
 - (iii) do kwoty 1 900 milionów EUR w cenach z 2018 r. na programy związane z ochroną ludności;
 - (iv) do kwoty 5 000 milionów EUR w cenach z 2018 r. na programy związane z badaniami i innowacjami, w tym wsparcie poprzez instrumenty finansowe;

- (v) do kwoty 10 000 milionów EUR w cenach z 2018 r. na programy wspierające terytoria w ich transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu;
- (vi) do kwoty 7 500 milionów EUR w cenach z 2018 r. na rozwój obszarów wiejskich;
- b) do wysokości kwoty 360 000 milionów EUR w cenach z 2018 r. w formie pożyczek dla państw członkowskich na program finansujący odbudowę i zwiększanie odporności gospodarczej i społecznej, za pośrednictwem wsparcia reform i inwestycji;
- c) do kwoty 5 600 milionów EUR w cenach z 2018 r. na tworzenie rezerw na gwarancje budżetowe oraz wydatki powiązane z przeznaczeniem na programy ukierunkowane na wspieranie operacji w zakresie inwestycji w obszarze unijnych polityk wewnętrznych.

Artykuł 3

Zasady wykonania budżetu

1. Na potrzeby art. 21 ust. 5 rozporządzenia finansowego (, w ramach kwot, o których mowa w art. 2 ust. 1 niniejszego rozporządzenia, kwota 384 400 milionów EUR w cenach z 2018 r. stanowi zewnętrzne dochody przeznaczone na unijne programy wymienione w art. 2 ust. 2 lit. a) niniejszego rozporządzenia, zaś kwota 5 600 milionów EUR w cenach z 2018 r. stanowi zewnętrzne dochody przeznaczone na unijne programy wymienione w art. 2 ust. 2 lit. c) niniejszego rozporządzenia.

2. W ramach kwot, o których mowa w art. 2 ust. 1, kwota 360 000 milionów EUR w cenach z 2018 r. przeznaczona jest na pożyczki dla państw członkowskich w ramach programów Unii wymienionych w art. 2 ust. 2 lit. b).
3. Środki na zobowiązania pokrywające wsparcie na unijne programy, o którym mowa w art. 2 ust. 2 lit. a) i c), są udostępniane automatycznie do odpowiednich kwot, o których mowa w tych literach od dnia wejścia w życie decyzji w sprawie systemu zasobów własnych, która ustanawia uprawnienie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 niniejszego rozporządzenia.
4. Zobowiązania prawne stanowiące podstawę wydatków na wsparcie, jak określono w art. 2 ust. 2 lit. a) oraz w stosownych przypadkach, jak określono w art. 2 ust. 2 lit. c) zaciągane są przez Komisję i jej agencje wykonawcze do dnia 31 grudnia 2023 r. Zobowiązania prawne w wysokości co najmniej 60% kwoty, o której mowa w art. 2 ust. 2 lit. a), zaciągają się do dnia 31 grudnia 2022 r.
5. Decyzje o przyznawaniu pożyczek, o których mowa w art. 2 ust. 2 lit. c), są przyjmowane do dnia 31 grudnia 2023 r.

6. Unijnych gwarancji budżetowych do kwoty, która – zgodnie z odpowiednim wskaźnikiem zasilenia rezerw określonym w odpowiednich aktach podstawowych – odpowiada tworzeniu rezerw na gwarancje budżetowe, o których mowa w art. 2 ust. 2 lit. c), udziela się, w zależności od profilu ryzyka wspieranych operacji w zakresie finansowania i inwestycji, jedynie na potrzeby wsparcia operacji, które zostały zatwierdzone przez partnerów do dnia 31 grudnia 2023 r. Odpowiednie umowy w sprawie gwarancji budżetowych zawierają przepisy wymagające zatwierdzenia przez partnerów do dnia 31 grudnia 2022 r. operacji finansowych odpowiadających co najmniej 60% kwoty tych gwarancji budżetowych. W przypadku gdy dla bezzwrotnego wsparcia powiązanego z operacjami finansowymi i operacjami w zakresie inwestycji, o których mowa w art. 2 ust. 2 lit. c) wykorzystywane jest tworzenie rezerw na gwarancje budżetowe, powiązane zobowiązania prawne zaciągane są przez Komisję do dnia 31 grudnia 2023 r.
7. Przepisy ust. 4–6 niniejszego artykułu nie mają zastosowania do pomocy technicznej i administracyjnej, o której mowa w art. 1 ust. 3.
8. Koszty związane z pomocą techniczną i administracyjną na rzecz wdrożenia Instrumentu, taką jak działania przygotowawcze, działania w zakresie monitorowania, kontroli, audytu i oceny, w tym z instytucjonalnymi systemami informatycznymi na potrzeby niniejszego rozporządzenia, są pokrywane z budżetu Unii.

9. Do dnia 31 grudnia 2026 r. należy zrealizować płatności związane z zobowiązaniami prawnymi zaciągniętymi zgodnie z ust. 4–6 niniejszego artykułu, decyzjami przyjętymi zgodnie z tymi ustępami i rezerwami na operacje w zakresie finansowania zatwierdzone zgodnie z tymi ustępami, z wyjątkiem pomocy technicznej i administracyjnej, o której mowa w art. 1 ust. 3, i przypadków, w których – w drodze wyjątku – pomimo zaciągnięcia danego zobowiązania prawnego, przyjęcia danej decyzji lub zatwierdzenia danej operacji na warunkach zgodnych z terminem mającym zastosowanie na mocy niniejszego ustępu – konieczne będzie dokonanie płatności po 2026 r. po to, aby Unia mogła wywiązać się ze swoich zobowiązań wobec stron trzecich, w tym w wyniku prawomocnego wyroku przeciwko Unii.

Artykuł 4
Sprawozdawczość

Do dnia 31 października 2022 r. Komisja przedstawi Radzie sprawozdanie z postępów osiągniętych we wdrażaniu Instrumentu oraz wykorzystaniu środków finansowych przydzielonych zgodnie z art. 2 ust. 2.

Artykuł 5
Stosowanie

1. Niniejsze rozporządzenie nie ma zastosowania do Zjednoczonego Królestwa ani w Zjednoczonym Królestwie.
2. Odniesień do „państw członkowskich” w niniejszym rozporządzeniu nie można rozumieć jako obejmujących Zjednoczone Królestwo.

Artykuł 6
Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie następnego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w ...

W imieniu Rady
Przewodniczący
